

**ЗАТВЕРДЖЕНО НАКАЗОМ
ТОВ «ФК «МАСОН»
«01» листопада 2022 р. № 0111/01**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ
ОПЕРАЦІЙ В ТОВ "ФК "МАСОН"
(нова редакція)**

ЛЬВІВ 2022

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ	5
3. ПОРЯДОК УСТАНОВЛЕННЯ КУРСІВ КУПІВЛІ ТА ПРОДАЖУ ГОТІВКОВИХ ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ	7
4. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ВИДАЧІ ДОКУМЕНТІВ, ЯКИМИ СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННІ ОПЕРАЦІЇ	8
5. ПОРЯДОК ПІДКРІПЛЕННЯ ТА ІНКАСАЦІЇ ВІДДІЛЕНЬ ГОТІВКОВОЮ ІНОЗЕМНОЮ ВАЛЮТОЮ ТА ГОТІВКОВИМИ ГРИВНЯМИ	11
6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ	12
7. ПЕРЕЛІК ВІДПОВІДАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ МАЮТЬ ПРАВО ЗДІЙСНЮВАТИ ВАЛЮТНО-ОБМІННІ ОПЕРАЦІЇ	13
8. ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ ВАЛЮТНИХ ТА ІНШИХ ЦІННОСТЕЙ МІЖ КАСИРАМИ	13
9. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА ДЕНЬ	13
10. ОПИС ЗАВДАНЬ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ВИКОНАННЮ ПІДРОЗДІЛАМИ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ	14
11. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КАСОВИХ ДОКУМЕНТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗДІЙСНЕННЯМ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ	14
12. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЗА ПРОВЕДЕННЯМ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ	15
13. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ, ДО ПОСАДОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЯКИХ НАЛЕЖИТЬ БЕЗПОСЕРЕДНЯ РОБОТА З КЛІЄНТАМИ	17
14. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	17
ДОДАТОК 1. АКТ ПЕРЕДАЧІ ВАЛЮТНИХ ТА ІНШИХ ЦІННОСТЕЙ	18
ДОДАТОК 2. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ АНАЛІЗУ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ	19

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1. Положення про порядок здійснення валютно-обмінних операцій в ТОВ "ФК "МАСОН" (далі – «Положення») розроблене відповідно до законодавчих актів:

- Закону України «Про валюту і валютні операції»;
- Закону України «Про Національний банк України»;
- Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»;
- Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;
- Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затвердженого постановою Правління Національного банку України 02.01.2019 № 1 (далі – Постанова НБУ №1);
- Положення про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженого постановою Правління Національного банку України 02.01.2019 № 2 (далі – Постанова НБУ №2);
- Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України 25.09.2018 року № 103;
- Положенням про порядок видачі небанківським фінансовим установам, операторам поштового зв'язку ліцензій на здійснення валютних операцій, затвердженого постановою Правління Національного банку України 09.08.2002 № 297;
- Постанови Національного банку України «Про затвердження Правил з організації захисту приміщень небанківських установ в Україні» №100 від 06.10.2017 року (зі змінами та доповненнями);
- Інших законодавчих актів та нормативно-правових актів Національного банку України.

1.1. Положення регулює порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій з готівковою іноземною валютою в ТОВ «ФК «МАСОН» (далі «Фінансова установа»).

1.2. Фінансова установа та її відділення починають здійснення валютно-обмінних операцій виключно за наявності ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій.

1.3. Відділення Фінансової установи мають право здійснювати валютно-обмінні операції згідно з Наказом про створення та початок здійснення діяльності, Положенням ТОВ "ФК "МАСОН" про відділення, в якому зазначений перелік операцій, дозвіл на проведення яких надає ТОВ "ФК "МАСОН", що є небанківською фінансовою установою, яка внесена до Державного реєстру фінансових установ і має ліцензію Національного банку України на здійснення валютних операцій.

1.4. Терміни, що застосовуються в даному Положенні, мають таке значення:

торгівля валютними цінностями – операції з купівлі, продажу або обміну валютних цінностей, що здійснюються у готівковій формі;

валютні цінності – національна валюта (гривня), іноземна валюта;

національна валюта (гривня) – грошові знаки грошової одиниці України - гривні у вигляді банкнот, монет, у тому числі обігових, пам'ятних та ювілейних монет, і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

відділення Фінансової установи (відділення) – структурна одиниця Фінансової установи (господарська одиниця), яка здійснює торгівлю валютними цінностями на підставі цього Положення;

іноземна валюта – грошові знаки грошових одиниць іноземних держав у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави або групи іноземних держав, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

касир – штатний працівник Фінансової установи, основним місцем роботи якого згідно з трудовим договором є Фінансова установа;

касові документи – документи (касові ордери, реєстри купленої та проданої іноземної валюти,

звітні довідки, інші прибуткові та видаткові касові документи), за допомогою яких відповідно до законодавства України оформляються касові операції, а також відповідні журнали встановленої форми для реєстрації цих документів та книги обліку;

клієнт – фізична особа (резидент, нерезидент), яка користується послугами Фінансової установи;

операційний час – частина робочого дня Фінансової установи, регламентована внутрішнім режимом її роботи (всі операції, здійснені протягом цієї частини дня, відображаються в балансі за цей день);

операція сторно - операція з повернення клієнту відповідної суми коштів у національній або іноземній валюті протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі відмови клієнта від валютно-обмінної операції;

програмне забезпечення – програмне забезпечення, що використовується для здійснення торгівлі валютними цінностями відділеннями Фінансової установи;

постійне місце проживання - місце проживання на території якої-небудь держави не менше одного року фізичної особи, яка не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом необмеженого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою, і за умови, що таке проживання не є наслідком виконання цією особою службових обов'язків або зобов'язань за договором (контрактом).

незначний розмір валютної операції (далі - незначний розмір) - розмір валютної операції (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення операції), який є меншим за розмір, установлений для фінансових операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу згідно із законодавством у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення і складає суму менше 400 000,00 грн (Чотириста тисяч гривень 00 копійок);

нерезиденти-фізичні особи - фізичні особи (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України (реєстрацію), у тому числі ті, що тимчасово перебувають на території України;

резиденти-фізичні особи - фізичні особи-громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, біженці, особи, які потребують додаткового захисту, які мають постійне місце проживання на території України, що підтверджується відповідним документом, до якого згідно із законодавством України включено інформацію про місце проживання особи на території України, включаючи паспорт / паспортний документ або документ, що його замінює, посвідку на постійне проживання, у тому числі ті, які тимчасово перебувають за кордоном, фізичні особи-підприємці, зареєстровані згідно із законодавством України;

реєстрація місця проживання або місця перебування особи - внесення інформації до Єдиного державного демографічного реєстру про місце проживання або місце перебування особи із зазначенням адреси, за якою з особою може вестися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції. Відомості про місце проживання та місце перебування особи вносяться до паспорта громадянина України, тимчасового посвідчення громадянина України, посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, довідки про звернення за захистом в Україні.

1.5. Положення розроблено з метою упорядкування роботи відділень Фінансової установи щодо здійснення ними торгівлі валютними цінностями.

1.6. Це Положення є внутрішнім нормативним документом, обов'язковим для виконання всіма структурними підрозділами Фінансової установи, які задіяні в процесі торгівлі валютними цінностями.

1.7. Це Положення визначає порядок оформлення та видачі документа, який друкується реєстратором розрахункових операцій (далі - РРО) та застосовується для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій (далі - розрахунковий документ РРО).

Платіжні пристрої під час їх використання Фінансовою установою для здійснення валютно-

обмінних операцій повинні відповідати вимогам щодо РРО, установленим Законом України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" та постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2016 року N 149 «Про вимоги щодо реалізації фіскальних функцій реєстраторами розрахункових операцій та дотримання вимог щодо забезпечення виконання фіскальних функцій програмними реєстраторами розрахункових операцій для окремих сфер застосування».

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ.

2.1. До валютно-обмінних операцій належать:

- купівля у фізичних осіб - резидентів і нерезидентів готівкової іноземної валюти за готівкові гривні;
- продаж фізичним особам - резидентам і нерезидентам готівкової іноземної валюти за готівкові гривні;
- обмін готівкової іноземної валюти однієї іноземної держави на готівкову іноземну валюту іншої іноземної держави.

2.2. Фінансова установа під час здійснення валютно-обмінних операцій:

- здійснює документальне оформлення кожної валютно-обмінної операції;
- здійснює своєчасне відображення валютно-обмінної операції в бухгалтерському обліку;
- забезпечує належний внутрішній контроль за валютно-обмінними операціями;
- створює безпечні умови для роботи з готівкою та її зберігання.

2.3. Фінансова установа забезпечує наявність програмних комплексів, функціональні можливості яких забезпечують здійснення контролю за обсягами проведення валютно-обмінних операцій у касах у межах Фінансової установи.

2.4. Фінансова установа розпочинає роботу відділення із здійснення валютно-обмінних операцій після реєстрації реєстратора розрахункових операцій (далі - РРО) в органі державної влади, що реалізує податкову та митну політику, та надсилання до Національного банку інформації про початок роботи відділення із здійснення валютно-обмінних операцій.

2.5. Відділення має право розпочати здійснення валютних операцій, на виконання яких Фінансова установа надала йому повноваження, не раніше ніж через 10 робочих днів після надання Фінансовою установою Національному банку відповідного повідомлення.

2.6. Фінансова установа надсилає інформацію про будь-які зміни в інформації (щодо зміни переліку валютних операцій, ліквідації відділення, зміни місцезнаходження і початку, тимчасового припинення, відновлення, припинення здійснення валютних операцій за кожним видом фінансових послуг), протягом 3 робочих днів із дня виникнення таких змін до Національного банку.

2.7. Відділення Фінансової установи розпочинають роботу та мають право здійснювати валютно-обмінні операції:

- після реєстрації РРО в органі державної влади, що реалізує податкову та митну політику;

2.8. Фінансовій установі заборонено здійснювати валютно-обмінні операції у касах відділень:

- без застосування РРО;
- у разі виходу з ладу РРО;
- у період відсутності зв'язку між програмним РРО та фіскальним сервером контролюючого органу;
- тимчасового відключення електроенергії.

Відділення в разі виходу з ладу РРО мають право використовувати в касі резервний РРО, про що складається акт за підписом керівника, який відповідає за роботу відділення, і представника сервісної організації. Будь-який заново встановлений РРО має бути зареєстрований у територіальному органі державної влади, що реалізує податкову та митну політику в порядку, установленому для первинної його реєстрації.

2.9. Фінансова установа з метою організації безперебійної роботи кас відділень самостійно встановлює для них розмір авансу (за необхідності) в готівковій іноземній валюті та готівкових гривнях і до початку робочого дня, включаючи вихідні і святкові дні, забезпечує їх коштами

відповідно до встановлених обсягів.

2.10. Фінансова установа встановлює максимальну суму залишків іноземної валюти та гривень у касах відділень в неробочий час в обсязі, що має забезпечити їх роботу протягом робочого дня. Залишки валютних цінностей можуть перевищувати встановлену максимальну суму у вихідні й святкові дні.

2.11. Залишки валютних цінностей, що перевищують установлену максимальну суму в робочий день, підлягають інкасації в цей день, а у вихідні й святкові дні - не пізніше наступного робочого дня Фінансової установи. Закінченням робочого дня вважається початок операційного (робочого) дня Фінансової установи, якщо відділення працюють цілодобово (з 8-00 поточного дня до 8-00 наступного дня).

2.12. У касі відділення зберігаються такі документи:

- копія (витяг) наказу (розпорядження) Фінансової установи про відкриття відділення, підписаний керівником Фінансової установи, із зазначенням переліку операцій, які здійснюються в касі відділення;

- копія наказу (витягу з наказу), іншого документа Фінансової установи, згідно з яким для відділення був установлений розмір авансу в готівковій іноземній валюті та готівкових гривнях (у разі встановлення такого авансу) та максимальна сума залишків готівкової іноземної валюти.

2.13. Приміщення каси Фінансової установи, відділення повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів Національного банку з питань організації захисту приміщень.

2.14. Робоче місце касира відділення повинне бути обладнане таким чином, щоб клієнт міг спостерігати за перерахуванням готівки.

2.15. Касир відділення на робочому місці повинен мати документ, що посвідчує його особу та/або службове посвідчення.

2.16. В касі відділення в доступному для огляду клієнтами місці повинна бути розміщена така інформація:

- копія наказу (розпорядження) Фінансової установи про встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют. Керівник або касир відділення засвідчує копію такого наказу (розпорядження) власноручним підписом;

- перелік валютно-обмінних операцій, які здійснює каса відділення;

- повідомлення про обов'язковість здійснення касиром операції сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від здійсненої валютно-обмінної операції за умови наявності документа, який друкується РРО та застосовується для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій;

- повідомлення про ознаки зношення банкнот іноземної валюти, які приймаються банками, небанківськими установами, пунктами обміну валюти на території України (далі - ознаки зношення) відповідно до Постанови НБУ №1;

- повідомлення про касира, який здійснює валютно-обмінні операції (прізвище, ініціали);

- копія банківської ліцензії або ліцензії / витягу з реєстру осіб, яким видано ліцензію на здійснення валютних операцій;

- місцезнаходження каси відділення.

Інформація, зазначена в пункті 2.16 цього Положення, може додатково розміщуватися на електронних пристроях та має відповідати змісту рішень, прийнятих та оформлених у вигляді паперового або електронного документа.

2.17. Фінансовій установі заборонено встановлювати обмеження щодо номіналу та року емісії банкнот іноземної валюти, які є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, з якою здійснюються валютно-обмінні операції.

Фінансова установа приймає банкноти іноземної валюти, які за дизайном і елементами захисту повністю відповідають зразкам та описам, що наведені на сторінках офіційних сайтів центральних/національних банків іноземних держав, і не мають ознак значного зношення, а саме:

- розірвані (розрізані) на частини;

- із пошкодженими елементами дизайну та захисту (видалені цифрові чи текстові позначення номіналу, зображення портрета, оптично-змінні елементи захисту, захисні стрічки);

- зі зміненим первісним кольором паперу та/або зображень;
- із локальними забрудненнями (плямами), включаючи видимі в ультрафіолетових променях, загальна площа яких перевищує половину площі банкноти;
- із загальними забрудненнями, включаючи ті, що спричиняють люмінесценцію паперу в ультрафіолетових променях;
- обпалені, пропалені, трухлі (пошкоджені внаслідок тривалої дії вологи, різних рідин, хімікатів або з ознаками гниття);
- мають явні друкарські недоліки;

2.18. Касир відділення Фінансової установи зобов'язаний перевіряти ознаки платіжності та справжності банкнот іноземних держав із використанням приладів (детекторів), що забезпечують збільшення зображень, візуалізацію ультрафіолетового та інфрачервоного захисту та магнітний контроль та/або лічильників банкнот з функцією контролю ультрафіолетового, інфрачервоного та магнітного захисту.

2.19. Фінансовій установі заборонено здійснювати валютно-обмінні операції з банкнотами (банкнівськими білетами) та монетами Центрального банку Російської Федерації із зображенням мап, символів, будівель, пам'ятників, пам'яток археології, архітектури, історії, краєвидів та будь-яких інших об'єктів, розташованих на окупованих Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиницях України, та/або які містять тексти, пов'язані з окупацією Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиниць України.

2.20. Фінансова установа не здійснює валютно-обмінні операції з монетами іноземної валюти. Касир відділення Фінансової установи повинен ввічливо відмовити у здійсненні таких операцій клієнту з [посиланням на Постанову НБУ №1](#).

2.21. Фінансова установа приймає на інкасо банкноти іноземної валюти, перелік яких зазначений у підпунктах 1, 2 пункту 170 розділу VII [Інструкції](#), від фізичних осіб (резидентів і нерезидентів) за умови, що вона має договірні відносини з банками України, які мають договори з банками-кореспондентами.

2.22. Касир відділення Фінансової установи має зберігати наявні цінності в сейфі.

2.23. Касовий працівник самостійно, з урахуванням ризик-орієнтованого підходу на підставі внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу, приймає рішення про необхідність подання клієнтом документів, пов'язаних зі здійсненням валютної операції.

3. ПОРЯДОК ВСТАНОВЛЕННЯ КУРСІВ КУПІВЛІ ТА ПРОДАЖУ ГОТІВКОВИХ ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ.

3.1. Фінансова установа здійснює валютно-обмінні операції за курсами купівлі та продажу іноземних валют, що діють на час проведення операції.

3.2. Фінансова установа встановлює розпорядженнями курси купівлі та продажу іноземних валют і має право змінювати їх протягом дня, з обов'язковим оформленням кожного зміненого значення відповідним наказом (розпорядженням), у якому зазначається час (година, хвилина) зміни курсів.

3.3. У розпорядженні про встановлення/зміну курсів купівлі та продажу іноземних валют мають бути зазначені дата, час (година, хвилина), з якого діють установлені/змінені курси, значення курсів купівлі та продажу іноземних валют за гривні.

3.4. У відділеннях Фінансової установи, які розташовані за різними адресами (місцезнаходженням) в один і той самий робочий день можуть бути встановлені різні значення курсів купівлі та продажу іноземних валют.

3.5. Уповноваженими особами на встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют та підписання розпоряджень про встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют є начальники відділень.

3.6. Процес встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют складається з наступних етапів:

- Етап 1. Отримання інформації про курси валют. Учасники: Заступник директора, керівники відділень, касири. Функції учасників: збір інформації про курси валют конкуруючих суб'єктів, що надають подібні послуги в районі місцезнаходження відділення; збір інформації на доступних онлайн-сервісах про курс валют на міжбанківському валютному ринку України, в банках України; отримання запитів від клієнтів на проведення операції за певним курсом; тощо. Касири надають отриману інформацію керівнику відділення, в тому числі шляхом формування запиту на зміну курсів валют засобами програмного забезпечення.

- Етап 2. Обробка інформації про курси валют та визначення числових значень курсів валют. Учасники: заступник директора, керівники відділень. Функції учасників: аналіз тенденцій на валютному ринку; аналіз обсягів здійснених валютно-обмінних операцій у підпорядкованих відділеннях; визначення необхідності зміни курсів купівлі та продажу іноземних валют з урахуванням залишків готівкової гривні та іноземної валюти; визначення числових значень курсів валют з урахуванням наступних факторів: курсів валют конкуруючих суб'єктів; тенденцій на міжбанківському валютному ринку, міжбанківському міжнародному валютному ринку; обсягів здійснених валютно-обмінних операцій та залишків готівкової гривні та іноземної валюти у підпорядкованих відділеннях; інформації, що отримана від касових працівників щодо поточного попиту та пропозиції на іноземну валюту.

- Етап 3. Встановлення курсів валют та доведення їх до касирів. Учасники: заступник директора, керівники відділень, касири. Функції учасників: Заступник директора о 8-00 вносить до програмного забезпечення числові значення курсів на початок робочого дня, враховуючи всі тенденції минулого дня та майбутні тенденції. Після чого керівник відділення, провівши моніторинг у своєму регіоні, вносить до програмного комплексу числові значення курсів валют та час, з якого діятимуть оновлені курси валют, забезпечує автентичність даного розпорядження, і підтверджує зміну оновленого курсу. Касир засобами програмного забезпечення отримує повідомлення про встановлені курси валют та роздруковує копію розпорядження. Програмне забезпечення повинне бути налаштоване таким чином, щоб протягом зміни відбувалась регулярна перевірка на оновлення курсів і в разі зміни курсу провести ініціалізацію по встановленню розпорядження по оновлених курсах з послідувачим видруком даного розпорядження.

3.7. Опис дій учасників процесу встановлення курсів валют визначено у відповідних настановах користувача програмного забезпечення.

3.8 До початку та протягом робочого дня (в разі зміни курсів протягом робочого дня) касовий працівник отримує засобами програмного забезпечення електронну копію відповідного розпорядження про встановлення курсів купівлі-продажу валюти, роздруковує розпорядження, завіряє штампом касира та розміщує в приміщенні відділення в доступному для огляду клієнтами місці.

4. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ВИДАЧІ ДОКУМЕНТІВ, ЯКИМИ СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННІ ОПЕРАЦІЇ.

4.1. Касові працівники відділень Фінансової установи зобов'язані здійснювати валютно обмінні операції з оформленням документа, який створений в паперовій та/або електронній формі РРО або програмним РРО та застосовується для обліку і реєстрації валютно-обмінних операцій (далі - розрахунковий документ РРО). Форма і зміст розрахункового документа РРО встановлюються, відповідно до вимог законодавства.

4.1.1. Відповідно до п. 1 розд. VIII «Положення про форму та зміст розрахункових документів/електронних розрахункових документів», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 21.01.2016 № 13, (далі – Положення № 13) Фінансова установа оформлює та видає фіскальний касовий чек за операцією з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі (далі – розрахунковий документ РРО) – розрахунковий документ/електронний розрахунковий документ, створений в паперовій та/або електронній формі (електронний розрахунковий документ), реєстратором розрахункових операцій (далі – РРО) або програмним РРО (далі – ПРРО) при проведенні операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі. Форма № ФКЧ-5 чека з торгівлі валютними цінностями наведена в додатку 7 до Положення № 13.

4.1.2. Рядки 17, 18 розрахункового документа РРО заповнюються (у разі необхідності) лише під час здійснення операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі на суму (в еквіваленті), що дорівнює чи перевищує розмір, установлений для фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу відповідно до вимог законодавства України про запобігання і протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (п. 4 розд. VIII Положення № 13).

4.1.3. Фінансова установа має право доповнювати розрахунковий документ РРО, додатковими реквізитами, необхідними для здійснення валютно-обмінних операцій

4.1.4. Фінансова установа заповнює у розрахунковому документі РРО всі необхідні реквізити для проведення валютно-обмінної операції. Виправлення в заповненому тексті не дозволяються.

4.1.5. Відділення Фінансової установи зобов'язане забезпечити зберігання розрахункових документів РРО у вигляді паперового або електронного документа в документах дня.

4.2. У разі звернення клієнта (резидента, нерезидента) для купівлі/продажу іноземної валюти на суму, яка менша в еквіваленті, ніж 400 000 (Чотириста тисяч) гривень, касир каси відділення Фінансової установи здійснює операцію без пред'явлення документа, що посвідчує особу клієнта у разі відсутності підозр у відмиванні коштів/фінансуванню тероризму.

4.2.1. Касир каси відділення Фінансової установи приймає у клієнта суму грошових коштів в іноземній/національній валюті.

4.2.2. Касир каси відділення, пункту обміну валюти Фінансової установи видає клієнтам тільки придатні до обігу банкноти національної та іноземної валюти, а також монети національної валюти.

4.2.3. Приймання банкнот може здійснюватися поаркушно та/або повними та неповними пачками та корінцями банкнот у непошкодженій упаковці за зазначеними на накладках (етикетках) і бандеролях сумами без поаркушного перерахування або окремими банкнотами.

4.2.4. Касир каси відділення Фінансової установи попередньо перераховує суцільно банкноти з розкритих повних або неповних пачок та корінців банкнот, а також пачки та корінці банкнот з пошкодженою упаковкою, і перевіряє їх на справжність.

4.3. У разі вимоги клієнтом/законом друку розрахункового документа РРО у паперовій формі, касир друкує розрахунковий документ РРО у двох примірниках:

- перший примірник видається клієнту,
- другий - зберігається в документах дня.

4.4. Працівники Фінансової установи здійснюють валютно-обмінні операції, відповідно до вимог цього положення та з дотриманням вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та санкційного законодавства, та вживають заходів, встановлених внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу.

4.5. При проведенні валюто-обмінної операції на суму, що дорівнює чи перевищує 400 000 гривень, здійснюється обов'язково належна перевірка клієнта фізичної особи, а також:

4.5.1. Касир каси відділення, пункту обміну валюти Фінансової установи передає клієнту на заповнення Опитувальник клієнта, робить у присутності цієї особи копії сторінок паспорта або іншого документа, що посвідчує особу та копію документа, що містить ідентифікаційний (реєстраційний) номер, або копію сторінки в паспорті, що містить відмітку про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

4.5.2. Якщо в паспорті або іншому документі, що посвідчує особу клієнта, немає інформації (даних) стосовно місця проживання або місця перебування фізичної особи (місця тимчасового перебування фізичної особи-нерезидента в Україні), то касир має витребувати інший документ, який підтверджує місце проживання або місце перебування фізичної особи (місце тимчасового перебування фізичної особи- нерезидента в Україні).

4.5.3. Копії документів, зазначених у цьому абзаці, засвідчуються підписами касира каси відділення Фінансової установи та клієнта - фізичної особи, яка здійснює таку операцію.

4.5.4. Копії документів, отримані від клієнта, в тому числі заповненого клієнтом Опитувальника, касир засобами програмного забезпечення передає особі, відповідальній за функцію валютного

нагляду з метою надання дозволу на проведення готівкової фінансової операції на суму, що дорівнює чи перевищує 400 000 гривень, або еквівалент цієї суми в іноземній валюті.

4.5.5. Особа, відповідальна за функцію валютного нагляду, здійснює перевірку повноти наданих документів, формування справи клієнта, відповідність інформації, що міститься в документах, тій інформації, що зазначена у Опитувальнику клієнта, висновки за розрахунками фінансового стану та рівня ризику клієнта. За результатами перевірки особа, відповідальна за функцію валютного нагляду Фінансової установи приймає рішення щодо проведення/непроведення готівкової фінансової операції.

4.6. У разі виникнення підозри, щодо того, що валютно-обмінна операція або сукупність пов'язаних між собою фінансових операцій є результатом злочинної діяльності, або пов'язані чи стосуються фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, або мають на меті, сприяють або можуть сприяти уникненню обмежень установлених спеціальними економічними та іншими обмежувальними заходами (санкціями), порушують, сприяють або можуть сприяти порушенню обмежень установлених спеціальними економічними та іншими обмежувальними заходами (санкціями), відповідні працівники здійснюють НПК щодо клієнтів за такими операціями незалежно від суми, на яку вони проводяться

4.7. З метою запобігання здійснення клієнтом кількох операцій на незначні суми протягом незначного періоду часу (кількох днів, тощо), за пропозицією касира начальник відділення має право запропонувати клієнту здійснити операцію з купівлі/продажу іноземної валюти за оптимальним для клієнта курсом, з проведенням належної перевірки на будь-яку суму від 400 000 гривень, яку бажає придбати чи продати клієнт.

4.8. Для виконання вимог цього Положення, касовий працівник самостійно має право, на підставі внутрішніх документів Фінансової установи, прийняти рішення про необхідність подання клієнтом документів, пов'язаних зі здійсненням валютно-обмінних операцій, а також на виконання інших процедур, програм, положень, процесів (передбачених внутрішніми документами Фінансової установи), що деталізують порядок організації здійснення валютних операцій з урахуванням ризик-орієнтованого підходу.

Дані про клієнта обов'язково заповнюються касовим працівником під час здійснення валютно-обмінної операції на суму, що дорівнює або перевищує розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення операції), передбачений статтею 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» і санкційного законодавства.

Касовий працівник, під час проведення валютно-обмінних операцій зобов'язаний дотримуватись вимог щодо здійснення аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, які встановлюються Національним банком України окремим нормативноправовим актом Національного банку України із використанням засобів програмного забезпечення Фінансової установи.

Перевірка даних клієнта здійснюється касиром з використанням засобів АСУ у відповідному вікні перевірки даних клієнта за базами даних, доступ до яких отримано Фінансовою установою відповідно до вимог законодавства.

Касовий працівник, під час проведення валютно-обмінних операцій зобов'язаний використовувати засоби програмного забезпечення Фінансової установи з метою запобігання проведенню валютної операції (відмовити клієнту в проведенні валютної операції), яка не відповідає вимогам валютного законодавства (відповідно до отриманих повідомлень діалогового вікна, або іншими каналами зв'язку Фінансової установи).

Касовий працівник запитує у клієнта і отримує документи щодо підтвердження джерел коштів пов'язаних з фінансовою операцією.

Касовий працівник, під час проведення валютно-обмінних операцій зобов'язаний використовувати засоби програмного забезпечення Фінансової установи для урахування інших обмежень Фінансової установи, а саме у разі, якщо валютна операція пов'язана з уникненням вимог/обмежень/заборон, установлених законами України, що регулюють відносини у сферах забезпечення національної безпеки, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, виконання взятих Україною зобов'язань за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, здійснення відносно клієнта заходів, передбачених вказаними законами України.

4.9. На виконання п.4.4 касовий працівник надає розрахунковий документ РРО одночасно з прийняттям/видачею клієнту коштів. Розрахунковий документ РРО надається не пізніше завершення операції.

4.10. Відділення Фінансової установи зобов'язані вести реєстри купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти (додаток 3 до Постанови НБУ №2) у вигляді паперового документа або електронного документа. Відділення Фінансової установи зобов'язані відображати в цих реєстрах здійснені операції з купівлі та/або продажу готівкової іноземної валюти. Ці реєстри зберігаються в документах дня.

4.11. Відділення Фінансової установи засобами програмно-технічного комплексу щоденно ведуть звітну довідку про касові обороти за день і залишки цінностей (додаток 4 до Постанови НБУ №2). Касир каси відділення на момент проведення перевірки роздруковує зазначену довідку і надає уповноваженим працівникам Національного банку України, що здійснюють перевірки з питань дотримання валютного законодавства. Кошти готівки іноземної валюти та/або гривень, наявні в касі на момент перевірки, повинні відповідати сумах, зазначеним у вказаній довідці. Ця довідка зберігається в документах дня.

4.12. Порядок здійснення операції сторно.

4.12.1. При зверненні клієнта з метою анулювання (сторно) валютно-обмінної операції не пізніше 15 хвилин після її здійснення, касир приймає від клієнта перший примірник розрахункового документа РРО.

4.12.2. Касир приймає від клієнта суму грошових коштів, які було видано йому при здійсненні валютно-обмінної операції.

4.12.3. Касир перераховує та перевіряє грошові кошти на платіжність.

4.12.4. Касир у програмно-технічному комплексі знаходить відповідну операцію (проводку) і натискає на кнопку «Сторнувати» в контекстному меню, при цьому роздруковується розрахунковий документ на операцію сторно в двох примірниках.

4.12.5. Касир проставляє на всіх примірниках розрахункового документа РРО відмітку про анулювання операції, а саме: «Сторно», та через все поле двох примірників пише латинську літеру «Z».

4.12.6. Касир повертає клієнту кошти разом з першим примірником розрахункового документа РРО на операцію сторно. Касові документи про здійснення операції сторно, що залишаються у касира, підшиваються в касові документи дня згідно вимог законодавства України.

5. ПОРЯДОК ПІДКРІПЛЕННЯ ТА ІНКАСАЦІЇ ВІДДІЛЕНЬ ГОТІВКОВОЮ ІНОЗЕМНОЮ ВАЛЮТОЮ ТА ГОТІВКОВИМИ ГРИВНЯМИ.

5.1. Підкріплення, інкасація та перевезення готівкових коштів здійснюється уповноваженими особами Фінансової установи, згідно умов укладених договорів, посадових інструкцій (за наявності), у тому числі договорів про повну індивідуальну матеріальну відповідальність. Готівкова виручка (готівка) здається до банківських установ самостійно працівниками Фінансової установи (у тому числі із застосуванням платіжних пристроїв та через пункти приймання готівки) або через відповідні служби, яким згідно із законодавством надано право на перевезення валютних цінностей та інкасацію коштів, або через підприємства, які отримали ліцензію Національного банку України на надання банкам та небанківським фінансовим установам послуг з інкасації, або з використанням власного/орендованого транспорту. Для перевезення валютних цінностей може використовуватись транспорт, зокрема, поліції охорони Міністерства внутрішніх справ України, а також працівників Фінансової установи.

5.2. Фінансова установа видає готівку уповноваженій особі відділення Фінансової установи (касиру або керівнику відділення Фінансової установи) за прибутково-видатковим касовим ордером (Додаток 12 до Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні).

5.3. Про необхідність інкасації або підкріплення відділення готівковими гривнями та/або іноземною валютою касовий працівник повідомляє керівника відділення, а той в свою чергу повідомляє відповідальну особу-бухгалтера.

5.4. Відповідальна особа відділу з валютно-операційної роботи, узагальнює інформацію про необхідність інкасації або підкріплення відділень, звіряє її з даними про залишки коштів в програмному забезпеченні, здійснює підготовку проектів розпоряджень про інкасації або підкріплення відділень, та подає їх директору Фінансової установи для погодження та підписання.

5.5. Відповідальна особа відділу з валютно-операційної роботи засобами програмного забезпечення ознайомлює касового працівника відділення та касового працівника головного офісу зі змістом розпорядження.

5.6. Касовий працівник відділення/головного офісу видає/приймає готівкові кошти з каси особі, зазначеній в розпорядженні, з оформленням прибутково-видаткового касового ордера/видаткового касового ордера.

5.7. Касовий працівник відділення/головного офісу приймає/видає готівкові кошти з каси від особи, зазначеній в розпорядженні, з оформленням прибутково-видаткового касового ордера/прибуткового касового ордера.

6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ.

6.1. Фінансова установа відображає у бухгалтерському обліку валютно-обмінні операції, що здійснюються у вихідні, святкові дні або після закінчення операційного дня (часу) Фінансової установи, не пізніше наступного робочого дня.

6.2. Бухгалтерські проводки, що використовуються при обліку валютно-обмінних операцій:

1.	Купівля іно валюти	д-т 302 к-т 334 субконто «Купівля-продаж іно валюти» за курсом НБУ
2.	Виплачена гривня за куплену іно валюту	д-т 333 субконто «Купівля-продаж іно валюти» к-т 301
3.	Дохід від купівлі іно валюти - різниця (<u>від'ємна</u>) між сумою, виплаченою в гривні за куплену валюту та сумою в гривні, визначеної за курсом НБУ на дату здійснення операції	д-т 333 субконто «Купівля-продаж іно валюти» к-т 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти» субконто – «Дохід від купівлі іно валюти»
4.	Витрати на купівлю іно валюти - різниця (<u>позитивна</u>) між сумою, виплаченою в гривні за куплену валюту та сумою в гривні, визначеної за курсом НБУ на дату здійснення операції	д-т 942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти» Субконто – «Витрати на купівлю іно валюти» к-т 333 субконто «Купівля-продаж іно валюти»
5.	Продаж іно валюти	д-т 333 субконто «Купівля-продаж іно валюти» к-т 302 за курсом НБУ
6.	Отримана гривня за продану валюту	д-т 301 к-т 333 субконто «Купівля-продаж іно валюти»
7.	Дохід від продажу іно валюти - різниця (<u>позитивна</u>) між сумою гривень, отриманої	д-т 333 субконто «Купівля-продаж іно валюти»

	від продажу іновалюти та сумою в гривні, визначеної за курсом НБУ на дату здійснення операції	к-т 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти» субконто
8.	Витрати від продажу іновалюти - різниця (від'ємна) між сумою гривень, отриманої від продажу іновалюти та сумою в гривні, визначеної за курсом НБУ на дату здійснення операції	д-т 942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти» Субконто – «Витрати від продажу іновалюти» к-т 333 субконто «Купівля-продаж іновалюти»
9.	Переоцінка залишку іновалюти(курсові різниці) на дату здійснення операції купівлі або продажу іновалюти і на кінець місяця	
	- позитивні	д-т 302 к-т 714
	- від'ємні	д-т 945 к-т 302

7. ПЕРЕЛІК ВІДПОВІДАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ МАЮТЬ ПРАВО ЗДІЙСНЮВАТИ ВАЛЮТНО-ОБМІННІ ОПЕРАЦІЇ

7.1. Відповідальні працівники, які мають право здійснювати валютно-обмінні операції:

- керівник відділення Фінансової установи;
- касир відділення Фінансової установи.

7.2. Перелік касових працівників, допущених до здійснення валютно-обмінних операцій, затверджується відповідним Наказом Фінансової установи.

8. ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ ВАЛЮТНИХ ТА ІНШИХ ЦІННОСТЕЙ МІЖ КАСИРАМИ

8.1. У разі потреби (передачі зміни, хвороби касира та з інших поважних причин) касир відділення Фінансової установи передає іншому касиру, який має право працювати в цьому відділенні, валютні цінності та штамп (печатку) відділення за відповідним Актом передачі валютних та інших цінностей (Додаток 1). Цей акт разом з іншими звітними документами в кінці робочого дня передається старшому касиру або уповноваженому працівникові Фінансової установи.

8.2. Якщо касир відділення Фінансової установи за будь-яких обставин фізично не може передати іншому касиру або інкасатору валютні та інші цінності, то у відділенні за наказом Керівника Фінансової установи терміново проводиться ревізія валютних та інших цінностей з обов'язковим їх передаванням старшому касиру або уповноваженому працівнику Фінансової установи особами, які здійснили ревізію, на підставі відповідного акту за формою згідно Додатку 7 до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні.

8.3. Забороняється доручати виконання службових обов'язків касира відділення Фінансової установи особам, на яких не покладено такі обов'язки наказом керівника Фінансової установи.

9. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА ДЕНЬ

9.1. Операції відділень Фінансової установи з отримання авансу, підкріплень готівкою та здачі готівки уповноваженому працівнику Фінансової установи здійснюється з оформленням прибутково-видаткових касових ордерів.

9.2. Касовий ордер виписується окремо на кожну валюту.

9.3. У прибутково-видаткових касових ордерах на видачу готівки касирам відділень Фінансової установи в графі «Отримувач/платник» зазначаються прізвище, ім'я, по батькові касира.

9.4. Виправлення у касових ордерах забороняється. Усі обов'язкові реквізити у касових

ордерах мають бути заповнені.

9.5. У прибутково-видаткових касових ордерах, які оформляються в гривнях у сумі цифрами гривні від копійок відділяються «,», копійки позначаються двома знаками. Якщо сума виражена в цілих гривнях, то зазначається «00» копійок. У разі зазначення суми словами, якщо сума складається лише з копійок, то обов'язково є написання «Нуль» гривень. Назва грошової одиниці зазначається як повністю, так і в скороченій формі.

9.6. По закінченню операційного дня касир відділення Фінансової установи складає «Звітну довідку про касові обороти за день і залишки цінностей», яка разом з касовими документами передається уповноваженій особі Фінансової установи.

9.7. Усі документи за операційний день по валютно-обмінним операціям прошиваються не більше ніж за 10 операційних днів (за останню декаду місяця дозволяється прошивати за 11 календарних днів) та передаються до Фінансової установи не рідше ніж один раз на 6 календарних місяців. При незначній кількості документів дозволяється прошивати документи за повний календарний місяць.

10. ОПИС ЗАВДАНЬ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ВИКОНАННЮ ПІДРОЗДІЛАМИ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

10.1. При здійсненні валютно-обмінних операцій:

- **відділення Фінансової установи** – безпосередньо здійснюють валютно-обмінні операції відповідно до вимог цього Положення; формують та передають до Фінансової установи касові документи (документи дня);

- **відділ бухгалтерського обліку та звітності** – забезпечує ведення бухгалтерського обліку валютно-обмінних операцій відповідно до цього Положення; забезпечує формування та своєчасне подання звітності до Національного банку України, інших державних органів щодо проведення валютно-обмінних операцій; розраховує ліміти кас відділень;

- **відділ касових операцій** – забезпечує касирів відділень Фінансової установи методичними рекомендаціями щодо проведення валютно-обмінних операцій; забезпечує формування та зберігання архіву касових документів; здійснює перевірки правильності ведення касових операцій та дотримання касової дисципліни; здійснює підкріплення готівкою відділень Фінансової установи;

- **служба внутрішнього аудиту (внутрішній аудитор)** – забезпечує контроль за дотриманням чинного законодавства під час проведення валютно-обмінних операцій відділеннями Фінансової установи шляхом проведення планових та позапланових перевірок. Здійснює нагляд за поточною діяльністю Фінансової установи; контроль за дотриманням законів, нормативно-правових актів органів, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, та рішень органів управління Фінансової установи, інші функції передбачені законодавством України та внутрішніми документами Фінансової установи;

- **служба внутрішнього моніторингу або відповідальний працівник за здійснення фінансового моніторингу** – забезпечує проведення фінансового моніторингу валютно-обмінних операцій;

Інші підрозділи Фінансової установи виконують окремі завдання, пов'язані з проведенням валютно-обмінних операцій, в межах їх компетенції та на підставі внутрішніх положень Фінансової установи про відповідні підрозділи.

11. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КАСОВИХ ДОКУМЕНТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗДІЙСНЕННЯМ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

11.1. Касові документи (документи дня) після складання касиром звіту та оброблення цього звіту комплектуються в хронологічному порядку, переплітаються в окремі папки або прошиваються та зберігаються відповідно до законодавства України в приміщенні з обмеженим доступом та належними умовами зберігання відповідальною особою, на яку керівником покладено обов'язок щодо їх зберігання.

11.2. До касових документів (документів дня) належать:

- квитанції про здійснення валютно-обмінних операцій;
- розрахункові документи РРО;
- касові журнали;
- реєстри купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти;
- копії сторінок (сторінки) відповідного документа, на підставі якого з'ясовано інформацію про клієнта.

11.3. Касові документи (документи дня) зберігаються не менше 5 років від дня проведення операції.

11.4. Підрозділи Фінансової установи, які забезпечують проведення належної перевірки (посилених заходів належної перевірки, спрощених заходів належної перевірки, відео верифікації, використання інструментів покладання передбачених Положенням) повинні зберігати документи (у тому числі електронні), їх копії, записи, дані, інформацію щодо заходів, вжитих з метою виконання вимог у сфері запобігання та протидії, зокрема щодо здійснення належної перевірки клієнтів (у тому числі ідентифікації та верифікації представників клієнтів, встановлення їх повноважень), а також осіб, яким установою було відмовлено у встановленні ділових відносин та/або проведенні фінансових операцій, а також усі документи, що стосуються ділових відносин (проведення фінансової операції) з клієнтом (включаючи ділову, зокрема внутрішню, кореспонденцію, листування, звіти, запити, результати будь-якого аналізу під час здійснення належної перевірки клієнта), оцінки та переоцінки ризиків не менше п'яти років після припинення ділових відносин з клієнтом або завершення разової фінансової операції без встановлення ділових відносин з клієнтом.

11.5. Документи, створені відповідно до п.11.4. зберігаються не менше п'яти років із забезпеченням захисту інформації з обмеженим доступом та надають доступ до них стороннім особам виключно на підставі письмового розпорядчого документа, виданого Керівником установи, або у випадках прямо передбачених законодавством, внутрішніми Правилами фінансового моніторингу установи.

11.6. Документи зберігаються у спеціально обладнаному сховищі (сейфі), яке виключає несанкціонований доступ до документів третіх осіб.

12. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЗА ПРОВЕДЕННЯМ ВАЛЮТНО - ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

12.1. Оперативний контроль за проведенням валютно-обмінних операцій у відповідності до норм цього Положення та вимог чинного законодавства України, здійснює керівник відділення (відповідальна особа).

12.2. Всі бухгалтерські проводки, згідно з вимогами цього Положення, підписуються виконавцем, який несе відповідальність за достовірність даних по проведених бухгалтерських проводках.

12.3. В кінці дня керівник відділення (відповідальна особа) звіряє обороти реєстрів купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти з даними Звітної довідки про касові обороти за день і залишки цінностей наданої касовим працівником.

12.4. Відповідальність за неухильне виконання внутрішніх наказів і розпоряджень, а також своєчасне ознайомлення з роз'ясненнями Головного офісу Фінансової установи покладається на керівників відділень (відповідальних осіб) та касирів.

12.5. Періодичний та вибірковий контроль валютно-обмінних операцій у відповідності до норм цього Положення та вимог чинного законодавства України, також здійснює внутрішній аудитор, зокрема, у віддаленому режимі з використанням засобів збору та оброблення аналітичних даних. За результатами проведених періодичних перевірок у віддаленому режимі роботи, внутрішній аудитор подає звіт директору або ініціює подальшу виїзну перевірку роботи відділення, запитує пояснення та інші документи у працівників Фінансової установи.

12.6. Особа, відповідальна за функцію валютного нагляду, призначається наказом керівника Фінансової установи.

12.7. Фінансова установа здійснює валютний нагляд з метою встановлення відповідності здійснюваних валютних операцій валютному законодавству України з урахуванням ризик орієнтованого підходу.

12.8. Цей нагляд полягає в установленні Фінансовою установою відповідності валютних операцій клієнтів (резидентів і нерезидентів) вимогам валютного законодавства України, запобіганні проведенню клієнтами валютних операцій, що не відповідають вимогам валютного законодавства, та/або своєчасному інформуванні Національного банку у випадках і в порядку, установлених законодавством України, включаючи нормативно-правові акти Національного банку, про валютні операції, що не відповідають вимогам валютного законодавства.

12.9. Рішення про необхідність подання клієнтами документів/інформації приймає касовий працівник або особа, відповідальна за функцію валютного нагляду, з урахуванням ризик-орієнтованого підходу на підставі наступних критеріїв:

- виявлення факту наявності даних про клієнта в переліку терористів; переліку осіб, стосовно яких застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції); переліку фізичних осіб, які є політично значущими особами, членами їх сімей або особами, пов'язаними з політично значущими особами; переліку викрадених та втрачених паспортів тощо;
- відповідність зовнішнього вигляду та поведінки клієнта сумі валютно-обмінної операції;
- одночасної наявності таких ознак дроблення операції:
 - 1) валютні операції здійснюються однією особою;
 - 2) кожна валютна операція здійснюється на незначну суму;
 - 3) валютні операції здійснюються не менше, ніж три рази на календарний тиждень та/або десять разів на календарний місяць;
 - 4) загальна сума валютних операцій за календарний тиждень перевищує двократний розмір та/або за календарний місяць - восьмикратний розмір незначної суми;
- індикаторів підозрілості фінансової операції, визначених у внутрішніх документах Фінансової установи з питань фінансового моніторингу.

12.10. Фінансова установа на постійній основі виявляє сумнівні операції, які можуть містити такі ознаки:

- дроблення валютної операції з метою уникнення вимог та обмежень;
- невідповідність зовнішнього вигляду та поведінки клієнта сумі валютно-обмінної операції;
- фінансова допомога – основне джерело походження коштів клієнта;
- інші ознаки, згідно законодавства, рекомендацій НБУ.

Порядок здійснення аналізу валютних операцій описано в додатку 2 до цього Положення.

12.11. Фінансова установа під час здійснення додаткового аналізу має право витребувати від клієнта наступні додаткові документи щодо визначення фінансового стану клієнта (декларація про майновий стан і доходи з відміткою контролюючого органу України про її отримання (для податкових резидентів України); декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру/декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або органу місцевого самоврядування (включаючи інформацію, отриману з Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що формується та ведеться Національним агентством з питань запобігання корупції); податкова декларація (декларація про доходи) з відміткою контролюючого органу іноземної країни про отримання (для нерезидентів України) (за наявності); довідка (відомості) відповідного державного органу України про суми виплачених доходів та сплачених податків).

12.12. Касовий працівник/особа, відповідальна за функцію валютного нагляду має пересвідчитися в чинності (дійсності) додаткових документів та відповідності їх оформлення вимогам законодавства України. Копії додаткових документів, включаючи перекладені українською мовою, мають бути засвідчені в установленому законодавством України порядку та повинні надаватися в паперовому вигляді.

12.13. Касовий працівник/особа, відповідальна за функцію валютного нагляду за результатами проведеного додаткового аналізу з урахуванням ужитих достатніх та адекватних заходів має встановити наявність/відсутність підстав уважати, що ця валютна операція є сумнівною.

12.14. Касовий працівник здійснює валютну операцію, якщо за результатами проведеного

додаткового аналізу відсутні підстави вважати, що ця валютна операція є сумнівною.

12.15. Фінансова установа за результатами проведеного додаткового аналізу в разі підтвердження, що сумнівна операція пов'язана з уникненням вимог/обмежень/заборон, установлених законами України, що регулюють відносини у сферах забезпечення національної безпеки, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, виконання взятих Україною зобов'язань за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, нормативно-правовими актами Національного банку щодо запровадження заходів захисту, здійснює відповідні заходи, передбачені цими законами України та нормативно-правовими актами Національного банку.

12.16. У разі виявлення сумнівної операції касовий працівник повинен повідомити особу, відповідальну за функцію валютного нагляду, засобами програмного забезпечення з додаванням електронних копій документів.

12.17. Особа, відповідальна за функцію валютного нагляду, у випадку наявності ознак легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдженні зброї масового знищення, уникненням вимог/обмежень/заборон, установлених законами України, що регулюють відносини у сферах забезпечення національної безпеки, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, надає інформацію про таку операцію працівнику, відповідальному за проведення фінансового моніторингу в Фінансовій установі для подальшого вжиття відповідних заходів, визначених у внутрішніх документах Фінансової установи з питань фінансового моніторингу.

13. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ, ДО ПОСАДОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ ЯКИХ НАЛЕЖИТЬ БЕЗПОСЕРЕДНЯ РОБОТА З КЛІЄНТАМИ

13.1. Посадові особи Фінансової установи, до посадових обов'язків яких належить безпосередня робота з клієнтами по наданню їм фінансових послуг, зобов'язані:

- виконувати свої посадові обов'язки на підставі посадових інструкцій, цих Правил та внутрішніх регламентуючих документів Фінансової установи;
- керуватись у своїй роботі чинним законодавством України;
- надавати органам контролю Фінансової установи документи, необхідні для контролю відповідності здійснення ними своїх посадових обов'язків.

13.2. Посадові особи, до посадових обов'язків яких належить безпосередня робота з клієнтами по наданню фінансових послуг, несуть відповідальність за вчинені ними дії в порядку та в межах передбачених чинним законодавством України, та Статутом Фінансової установи.

14. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Дане Положення набуває чинності з моменту його затвердження Директором Фінансової установи наказом по Фінансовій установі

14.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться наказом Директора Фінансової установи. У разі невідповідності будь-якої частини цього Положення законодавству України або нормативно-правовим актам Національного банку України, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових актів законодавства України або нових нормативно-правових актів Національного банку України, це Положення буде діяти лише в тій частині, яка не суперечить законодавству України або нормативно-правовим актам Національного банку.

Директор

Морозенко У.Б.

АКТ
передачі валютних та інших цінностей

(дата і час складання)

відділення № _____ ТОВ "ФК "МАСОН"

Найменування цінностей (код валюти)	Видано (сума цифрами)
<i>USD</i>	
<i>EUR</i>	
<i>RUB</i>	
...	

Номинал	Кількість	Найменування цінностей (код валюти)	Видано (сума цифрами)
<i>1</i>		<i>UAH</i>	
<i>2</i>		<i>UAH</i>	
<i>5</i>		<i>UAH</i>	
<i>10</i>		<i>UAH</i>	
<i>20</i>		<i>UAH</i>	
<i>50</i>		<i>UAH</i>	
<i>100</i>		<i>UAH</i>	
<i>200</i>		<i>UAH</i>	
<i>500</i>		<i>UAH</i>	
<i>Копійки</i>		<i>Всього</i>	

Прийняв _____
(підпис, П.І.Б.)

Видав _____
(підпис, П.І.Б.)

